

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE İLİŞKİN
TUTUMLARI**
**PRE-SERVICE TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS TEACHING PROFESSION IN THE SCHOOL OF
PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS AT BALIKESİR UNIVERSITY**

Zekeriya GÖKTAŞ*

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini Balıkesir üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde eğitimine devan eden toplam 242 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ve Üstüner (2006) tarafından geliştirilen Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel yöntem olarak aritmetik ortalama, frekans dağılımı, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Tukey HSD testi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre; genel olarak öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları "katılıyorum" düzeyinde oldukları tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre erkek ve kız öğrencilerin tutum puanları arasında erkek öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık görülmektedir. Sınıf değişkenleri açısından öğrenci tutumlarında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. 1. sınıfların ortalamasının, 2, 3 ve 4. sınıfların ortalamasından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üst sınıflarda daha yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik Mesleği, Beden Eğitimi, Tutum.

Abstract

This study aimed to investigate the pre-service teachers' attitudes towards teaching profession with regard to several variables. The sample in this study consisted of 242 pre-service teachers who were already attending in the department of physical education and sports in the School of Physical Education and Sports at Balıkesir University. Personal Information Form and Attitudes towards Teaching Profession Scale which was developed by Üstüner (2006) were used for data collection instruments. The SPSS software package was used to analyze the data. Arithmetic mean, frequency distribution, t-test, one-way analysis of variance (ANOVA) and Tukey HSD test were conducted as the statistical method. The findings of the study revealed that the pre-service teachers' attitudes towards teaching profession were at the level of 'I agree' in general. A significant difference was found between the attitude scores of male and female pre-service teachers in favor of the male with regard to gender variable. Moreover, a significant difference was observed in the attitude with regard to grade variable. It was found that the average scores of freshmen were lower than the average scores of second grades, third grades and seniors. Pre-service teachers' attitudes towards teaching profession in upper grades were higher than those in lower grades.

Keywords: Teaching Profession, Physical Education, Attitudes.

1. GİRİŞ

Öğretmen yetiştiren programların ve bölümlerin öğretmen adaylarını belli mesleki yeterliklerle eğitmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, üniversitelerin eğitim fakültelerinde ve öğretmen yetiştiren yüksekokullarda YÖK tarafından yürütülen çerçeve programın uygulandığı dikkate alındığında, bu program yoluyla öğretmen adaylarına kazandırılması hedeflenen yeterliklerin tüm eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştiren yüksekokullar için aynı olduğu söylenebilir (Çakır, 2005). Bununla birlikte öğretmenin niteliği büyük ölçüde öğretmen adaylarının seçimi, nitelikleri, hizmet öncesi eğitimleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarıyla yakından ilgilidir (Şimşek, 2005). Mesleğe yönelik tutum, algı ve nitelikler, mesleki yeterlilik algılarını ve meslekteki başarıları etkileyen unsurlardır. Bazı araştırma bulguları da bunu doğrulamaktadır (Çakır, 2005; Aşkar ve Erdem, 1987)

Toplumun mimarları olan öğretmenlerin ülkenin ve çağın ihtiyaçlarına cevap verecek seviyede yetişmiş olmaları gerekir. Çünkü bir ülkenin kalkınması ile toplumun refah seviyesi, öğretmenlerin iyi yetiştirilmesine ve görevlerini en iyi şekilde yerine getirebilecek meslekî ve kişisel niteliklere sahip olmasına bağlıdır. Yani, öğretmenlik mesleği toplumların geleceğini, bir başka söyleyişle kaderini belirleyen bir meslektir. Bütün zahmet ve sorunlarına rağmen öğretmenlik kutsal bir meslektir ve öyle olmaya devam edecektir. Öğretmenler, bu kutsal ve önemli mesleğin bilincinde olarak mesleki ve kişisel niteliklerini geliştirerek, bu mesleğin gereksinimini yerine getirmelidirler. Öğretmenlik mesleğinin kutsallığı ham maddesi olan öğrencisinden kaynaklanmaktadır. Öğretmenlik mesleği ne kadar nitelikli, bilinçli, sorumlu ve fedakarca yapılırsa o kadar kıymetli olur. (Yetim ve Göktaş, 2004)

* Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu.

Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları genel olarak onların mesleklerini sevmeleri, kişisel niteliklerine ve mesleklerine bağlı olmaları, toplumsal olarak mesleklerinin gerekli ve önemli olduğunun bilincine varmaları ve mesleklerinin bir gereği olarak kendilerini sürekli geliştirmek durumunda olduklarına inanmaları ile ilgilidir. Bu konulardaki olumlu ya da olumsuz tutum ve davranışlar öğretmen adaylarının mesleki davranışlarını yönlendirmede oldukça etkili olmaktadır. Bu sebeple öğrencilerin öğrenme yaşantıları, öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlar oluşturularak daha etkin biçimde farkındalığın gözetilerek düzenlenmesi gerekir (Coşkun, 2011; Özkan, 2012). Çağdaş ülkeler insan gücünün planlarını hazırlarken genç nesillere, meslek tercihleri sürecinde doğru kararlar verebilmeleri ve bir mesleğe karşı olumlu tutum ve davranışlar geliştirilmesi için çok ciddi bilimsel çalışmalar yapmaktadırlar. Öğretmenlerin sahip oldukları tutumların onların sınıf içindeki durumu ve davranışları ile yakından ilişkili olduğu söylenebilir. Çünkü tutumlar hem sosyal algıları hem de davranışları etkilemektedir (Kağıtçıbaşı, 2010).

Bireyin öğretmenlik mesleği hakkındaki düşünceleri, meslekle ilgili duyguları ve mesleği ifa ederken ortaya koyduğu performansı öğretmenlik mesleğine yönelik tutumunu ifade etmektedir (Camadan ve ark., 2010). Başka bir ifadeyle bireylerin öğretmenliğin amacına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik olumlu ya da olumsuz düşüncelerine öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları denilmektedir (Süral, 2013:18). Ayık ve Ataş'a göre öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları genel olarak onların mesleklerini sevmeleri, mesleklerine bağlı olmaları, toplumsal olarak mesleklerinin gerekli ve önemli olduğunun bilincine varmaları ve mesleklerinin bir ihtiyacı olarak kendilerini sürekli geliştirmek durumunda olduklarına inanmaları ile ilgili bir durumdur (Ayık ve Ataş, 2014).

Öğretmen, toplumun ve eğitim kurumlarının hızla değişen ihtiyaçlarına cevap verebilmek için şartları en iyi şekilde değerlendirebilen, mükemmelle ulaşma konusunda sürekli çalışan, bu yolda yaratıcılığını kullanarak esneklik gösterebilen, toplumunun temel ilkelerine zarar verebilecek ideolojik saplantıları olmayan bir kişi olmalıdır. İşbirliğine açık olma, paylaşma, çağdaş bir öğretmenin nitelikleri olarak kabul edilebilir. Yaratıcılık, çağdaş bir öğretmenin belki de en önemli özelliklerinden biridir. Zira zekâ ve kişilik özellikleri farklı, değişik sosyo kültürel ortamlarda yetişmiş öğrencileri eğitmek, onları öğrenme için cesaretlendirmek ve desteklemek öğretmenin büyük ölçüde yaratıcılığını kullanmasına bağlıdır. Öğretmenin samimî, canlı, neşeli ve öğrencilerinin sorunlarına duyarlı olması da çok önemlidir. Bunun için de işini sevmesi, günlük sorunlarını okulun dışında bırakabilmesi gerekir. Öğretmenin eğitimdeki önemli bir özelliği, topluma ve öğrenciye model olmasından kaynaklanmaktadır. Öğretmen toplumsal kural ve normlara göre bir model oluyorsa toplumun kültürel mirasının aktarılması ve yaşatılmasını sağlayabilir. (Yetim ve Göktaş,2004) Toplumun mimarı olan öğretmenlerin, mizah duygusu, başkalarına ve öğrencilerine karşı duyarlılık ve sevgi, İlişki kurma yeteneği, düşünmede uyumluluk ve esneklik, iletişim becerileri, ortak tavır, güven, sabır, şevk, kendi kendini motive etme, sesini iyi kullanma, kendi kendine analize etme yeteneği ve liderlik vasıfları olan kişisel ve mesleki özelliklere sahip olunması etkili bir öğretmen olmada önemli bir faktör olabilir.

Walker (2013), " Etkili bir öğretmen hazırlıklıdır, olumludur, yüksek beklentileri vardır, yaratıcıdır, adildir, öğrencilerle kişisel olarak ilgilenir, ait olma duygusu geliştirir, hatalarını kabul eder, mizah duygusu vardır, öğrencilerine saygı gösterir, affedicidir, merhametlidir. Yapılan tanımlar ışığında; öğretmenin belli bir alanda uzmanlık bilgisine sahip olması beklenir. Öğretmen, öğretim sürecini planlama, konuları öğrenci grubunu dikkate alarak çeşitlilikle anlatabilme, öğretim süresini etkili kullanma, öğrencilerin derse 8 katılımın arttırmak ve öğrencileri öğrenmeye teşvik edecek şekilde öğrenme ortamını düzenleme, öğrencilerin gelişimini izleme gibi öğretmenlik meslek bilgisine sahip olmalıdır " diyerek öğrencilerin en sevdikleri ve akıllarında kalan öğretmen ile ilgili anılarını ve kompozisyonlarını ele alarak etkili bir öğretmenin 12 özelliğini bu şekilde tanımlamaktadır.

Öğretmen niteliklerine yönelik yapılan araştırmalarda; öğretmenlerin kişilik ve mesleki özelliklerinin, davranışlarının, tutumlarının, ilgilerinin ve akademik özelliklerinin öğretim ve öğrenme sürecinde önemli rol oynadığı belirlenmiştir (Erdem vd., 2005; Memişoğlu, 2006).

Öğretmen, öğrencilerine ve çevresindeki insanlara kazandıracığı ve becerilerle kaliteli insan gücü ihtiyacının karşılanmasına dolayısıyla ülke kalkınmasına önemli katkılar sağlamaktadır.

Bu sebeple bu çalışmada, eğitim bütünlüğü içinde insan gelişimine çok önemli katkıları olacak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını tespit etmek ve öğretmenlik mesleğinin önemini ortaya koymaktır.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Balikesir Üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu beden eğitimi ve spor öğretmenliği programı öğrencilerinin “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarını” betimlemeyi amaçlayan bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel çalışmalar şu anki durumu betimleyip verilerin açıklanmasını, yorumlanmasını amaçlayan çalışmalardır (Balcı, 2005; Cohen, ManionandMorrison 2005).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evren ve örneklemini Balikesir üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında okuyan öğrenciler oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlayan beşli likert tipi 34 maddeden oluşan bir ölçekle elde edilmiştir. Ölçme aracı 5= Kesinlikle katılıyorum, 4= Katılıyorum, 3= Kararsızım, 2= Katılmıyorum, 1= Kesinlikle Katılmıyorum olarak puanlanmıştır. Aracın geçerlilik ve güvenilirlik çalışması daha önce Üstüner (2006) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Üstüner (2006) tarafından hesaplanan KMO değeri .91Barlet testi değeri 7835, iç tutarlılık katsayısı .93 olarak bulunmuştur. Ölçek tek boyutlu bir ölçektir. Ölçek tek boyutlu ve 34 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerinin 24 tanesi olumlu 10 tanesi olumsuzdur. Bu maddeler 5=Tamamen Katılıyorum, 4= Katılıyorum, 3=Orta Düzeyde katılıyorum, 2=Kısmen Katılıyorum, 1= Hiç Katılmıyorum şeklinde düzenlenmiştir. Olumsuz maddeler değerlendirmeye alınırken 1=5, 2=4, 3=3, 4=2,5=1 olarak tersten girişleri yapılmıştır. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği ile yapılan ölçüm sonucunda elde edilen veriler üzerinde hesaplanan güvenilirlik katsayısı (Cronbach’s Alpha) .94’dür. Büyüköztürk (2002)’e göre, güvenilirlik katsayısının ,70 ve daha yüksek olması yeterli görülmektedir. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 17 (The Statistical PacketforSocialSciences) paket programı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Aritmetik ortalamalar yorumlanırken aralıklar 1.00-1.79 “oldukça düşük”, 1.80-2.59 “düşük”, 2.60-3.39 “orta”, 3.40-4.19 “yüksek”, 4.20-5.00 aralığı ise “oldukça yüksek” olarak değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırma verilerinin analizinde farklı istatistik yöntemleri kullanılmış ve araştırma sonucunda elde edilen bulgular aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Kişilere İlişkin Demografik Verilerin Dağılımı

Değişkenler		Frekans(f)	Yüzde(%)
Sınıf düzeyi	1.sınıf	52	21.5
	2.sınıf	73	30.2
	3.sınıf	67	27.7
	4.sınıf	50	20.7
Cinsiyet	Erkek	105	43.4
	Kız	137	56.6
Yaş	18	32	13.4
	19-21	137	56.6
	22-25	56	23.1
	25 ve üzeri	17	7.0

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin, %21.5’i “1. Sınıf”, % 30.2’si “2.sınıf”, % 27.7’si “3.sınıf” ve %20.7’si “4.sınıf” öğrencisi oldukları, % 56.6’sının “kız”, % 43.4’ünün “erkek”; yaş grupları incelendiğinde ise % 13.4’ü “18 yaş”, % 56.6’sı “19-21 yaş”, %23.1’i “22-25 yaş”, % 7.0’si “25 ve üzeri” olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Öğretmenliğe Yönelik Tutumları(N=242)

Tutum İfadeleri		N	Mean	Std. Deviation
1	Öğretmen olma düşüncesi bile bana cazip geliyor	242	4,23	,830
2	Öğretmenlik mesleği bana sıkıcı geliyor*	242	2,32	1,21
3	Öğretmen olmayı kendime yakıştırıyorum	242	3,90	1,08
4	Tekrar bir meslek tercihinde bulunmam gerekse öğretmenliği seçerim	242	3,57	1,20
5	Öğretmenliğin bana göre bir meslek olmadığını düşünüyorum*	242	2,24	1,14
6	Öğretmenliğin yaşam tarzıma uygun olmadığını düşünüyorum.*	242	2,45	1,29
7	Öğretmenliğin kişiliğime uygun olmadığını düşünüyorum*	242	2,69	1,48
8	Öğretmenlik mesleğini seçtiğime pişman oluyorum*	242	2,87	1,57
9	Öğretmenlikte başarılı olacağıma inanıyorum	242	3,90	1,32
10	Öğretmenlikle mesleği ile ilgili olan bu bölümü seçmekten hoşnudum	242	4,04	1,31
11	Öğretmenlik mesleğiyle karşılaşacağım zorlukları aşabileceğimi düşünüyorum	242	3,97	,873
12	Zor şartlar altında dahi öğretmenlik yapmak isterim	242	3,73	1,32
13	Öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri konusunda kendime güveniyorum	242	4,02	1,02
14	Öğretmenliğe karşı özel bir yeteneğim olduğu kanısındayım	242	3,96	1,02
15	Öğretmenliğin bana uygun bir meslek olmadığını düşünüyorum *	242	3,13	3,60
16	Öğretmenliğin bir şeyler üretip yaratmam için bana fırsatlar vereceğini düşünüyorum	242	4,07	1,02
17	Öğretmenliği profesyonel bir şekilde yürütebileceğime inanıyorum	242	3,90	1,04
18	İnsanlara bilmedikleri bir şeyleri öğretecek olma düşüncesi beni mutlu ediyor	242	3,62	1,29
19	Öğretmenlik yapan insanlara sempati duyarım	242	3,94	1,11
20	Öğretmen olacağımı düşünmek beni mutlu ediyor*	242	3,74	1,35
21	Bir meslek tercih etme durumunda olanlara öğretmenliği tavsiye etmem*	242	3,17	1,45
22	Öğretmen olduğumda yapabileceğim çok şey olduğunu düşünüyorum	242	3,86	1,07
23	Öğretmenliğin çalışma koşulları bana çekici geliyor	242	3,86	,907
24	Öğretmenlik bilgisi derslerinde başarılı olmayı önemserim	242	3,87	1,02
25	Öğretmenlik yapan kişilerle sohbet etmekten hoşlanırım	242	3,83	1,03
26	Eğitim,öğretme,öğrenme ve öğretmenlik konularında konuşur tartışırım	242	3,83	,905
27	Bilgili ve yeterli öğretmen olacağımı düşünüyorum	242	3,80	1,09
28	Öğretmenliğin toplumda bana saygınlık kazandıracığını düşünüyorum	242	3,75	1,08
29	Halen okumakta olduğum öğretmenlik programını isteyerek seçtim	242	3,50	1,34
30	Öğretmenlik mesleğinin bana sıkıntılar yaratmasından endişe duyuyorum*	242	3,09	1,25
31	Öğretmenlik yaparak vereceğim eğitim aracılığıyla insanların yaşamına yön vermeyi gurur verici buluyorum	242	3,45	1,43
32	Eğitim,öğrenme, öğretme ve öğretmenlik konularında konuşmaktan hoşlanmam*	242	3,28	1,40
33	Öğretmen olduğumda çevre tarafından bana yeterli değerin verileceğine inanıyorum	242	3,62	1,28
34	Öğretmenlik mesleğinin devamlılığı bana güven veriyor	242	3,74	1,26

* Bu maddeler ters puanlanmıştır

Araştırmada elde edilen bulgular, araştırmanın alt amaçları çerçevesinde ele alınarak yorumlanmıştır. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Öğrencilerin her bir tutum maddesine verdikleri cevapların ortalama ve standart sapması Tablo 2'deki sunulmuştur. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının en düşük ($\bar{x}=3.45$) "Öğretmenlik yaparak vereceğim eğitim aracılığıyla insanların yaşamına yön vermeyi gurur verici buluyorum" (31. madde) olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler eğitim aracılığıyla insanların yaşamına yön verme koşullarına ilişkin olarak Katılıyorum ($3.40 < X \leq 4.19$) düzeyinde tutuma sahiptirler. En yüksek ise ($\bar{x}=4.23$) "Öğretmen olma düşüncesi bile bana cazip geliyor " maddesine ilişkin (1. madde) ile Tamamen katılıyorum düzeyinde ($4,20 < X \leq 5,00$) olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin tutum düzeyleri toplam 33 maddede katılıyorum, toplam 1 madde de ise kesinlikle katılıyorum düzeyindedir. Ölçekten elde edilebilecek en düşük tutum puanı 32, en yüksek tutum puanı 164'tir. Araştırma kapsamında öğrencilerin toplam puanları 130.10 olarak bulunmuştur. Bu öğrencilerin

genel itibariyle öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu (katılıyorum düzeyinde) göstermektedir. Sonuçlar öğretmenlik mesleği açısından olumludur.

Öğrencilerin tutumlarının cinsiyet açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Bağımsız Gruplar t Testi ile analiz yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur:

Tablo 3: Öğrencilerin Tutumlarının Cinsiyet Açısından Analizi

Cinsiyet	N	Ortalama	SS	sd	t	p*
Erkek	105	3.67	.33	240	3.918	.000
Kadın	137	3.48	.42			

*p<.05

Analiz sonucunda öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet açısından farklılık göstermektedir (t=3.918. p<.05). Erkek öğrencilerin tutum puan ortalaması (\bar{x} =3.67. SS=.33). Kadın öğrencilerin ortalamasından (\bar{x} = 3.48. SS=.42) daha yüksektir.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi ile analiz yapılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi Yapmadan önce varyansların homojenliği ve betimsel analiz yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur:

Tablo 4: Sınıf Düzeyine Göre Öğrenci Tutumlarının Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	N	Ortalama	SS	Levene Testi	
				F	p*
1. Sınıf	52	3.40	.45	1.746	.158
2. Sınıf	73	3.66	.34		
3. Sınıf	67	3.62	.42		
4. Sınıf	50	3.51	.35		
Toplam	242	3.56	.40		

*p>.05

Analiz sonucunda en yüksek ortalama (Ortalama \bar{x} =3.66, SS=.34) 2. sınıf öğrencilerine aittir. Bunu 3.62 (.42) ile 3. Sınıf ve 3.51 (SS=.35) 4. Sınıf izlemektedir. En düşük ortalama ise 3.40 (.45) ile 1. sınıf öğrencilerine aittir. Levene istatistiği sonuçları da varyansların homojen olduğunu göstermektedir ($F_{(3, 238)}=1.746$, p>.05). Varyanslar homojen olduğundan Tek Yönlü Varyans analizi ile analiz yapılmıştır. Analiz sonucunda farklılığın olduğu durumda farklılığın hangi sınıflardan kaynaklandığını belirlemek için Tukey analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5: Sınıf Düzeyi Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*	Tukey
Gruplar Arası	2.515	3	.838	5.586	.001	2,3,4>1
Gruplar İçi	35.722	238	.150			
Toplam	38.238	241				

*p<.05

Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları sınıf düzeyi açısından farklılık göstermektedir ($F_{(3, 238)}=5.586$, p<.05). Farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan Tukey analizinde 1. Sınıfların ortalamasının, 2, 3 ve 4. Sınıfların ortalamasından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üst sınıflarda daha yüksektir. Bu durum verilen eğitimin bir ölçüde öğrencilere öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında bir artış sağladığı göstermektedir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonuçları Balıkesir üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin genel itibariyle öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu (katılıyorum düzeyinde) göstermektedir. Sonuçlar öğretmenlik mesleği açısından olumludur.

Araştırmanın bu bulgusu, Şenel ve ark. (2004), Kaya ve Büyükkasap'ın (2005), Alim ve Bekdemir'in (2006), Terzi ve Tezci'nin (2007) Ayık ve Ataş (2014), Kocaarslan (2014), Karatekin, Mereyve Keçe (2015) ve Kimter'in (2016) yapmış oldukları çalışmaların bulgularını destekler niteliktedir. Yapılan araştırmalarda da çeşitli değişkenler açısından öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar arasında olumlu yönde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalarda, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğini bilinçli olarak seçtikleri ve olumlu tutuma sahip oldukları yönündeki araştırma sonuçları ile yapılan bu araştırma bulguları benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet açısından farklılık göstermektedir Erkek öğrencilerin tutum puan ortalaması kadın öğrencilerin ortalamasından daha yüksektir. Başçıftçı ve

diğerleri, 2011; Özben, 2010 yaptıkları araştırma ile tutarlılık göstermektedir. Kimter (2016) araştırmasında erkek öğrencilerin tutum puan ortalamalarının kız öğrencilerden bir miktar yüksek olduğunu tespit etmiştir. Kartal (2009) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu inceleyen bu araştırma sonucunda erkek öğretmen adaylarının kadınlara göre tutumlarının yüksek olduğu saptanmıştır. Yapılan bu araştırma bazı araştırma sonuçlarına uymamaktadır. Oral (2004), Sayın (2005) ile Terzi ve Tezci (2007), Pektaş ve Kamer (2011), Cinpolat ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan çalışmalarda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre tutumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bunun yanında Erden (1995) ile Tanel, Kaya Şengören ve Tanel (2007), Hacıömeroğlu ve Taşkın, (2010) Sandıkçı ve Öncü (2013), Ekici (2014), Akgün ve Özgür (2014) tarafından yapılan bir çok çalışmada öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Cinsiyet değişkeni ile ilgili bu farklı sonuçlar, öğretmenlik mesleğiyle ilgili araştırmanın yapıldığı coğrafi bölge, sosyo kültürel farklar ve cinsiyet rolleriyle ilgili farklı toplumsal bakış açılarının söz konusu olması ile açıklanabilir.

Öğrencilerin mesleğe yönelik tutum puanlarının 1. Sınıfların ortalamasının, 2, 3 ve 4. sınıfların ortalamasından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üst sınıflarda daha yüksektir. Bu durum verilen eğitimin bir ölçüde öğrencilere öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında bir artış sağladığı göstermektedir. Köğçe, Aydın ve Yıldız (2010) çalışmalarında son sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerine göre daha olumlu bir tutuma sahip olduklarını bulmuşlardır. Sonuçlar, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının üst sınıflardaki öğrencilerin lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermiştir. Bu sonuç yapılan bazı çalışmaların sonuçlarına paralellik göstermektedir. Örneğin, Çapa ve Çil'in (2000) branş öğretmen adayları üzerinde yaptıkları çalışmada, sınıflar arasındaki farklılığın 2. ve 3. sınıflar arasında olduğu ve farklılığın 3. sınıflar lehine olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının tutum puanları her sınıfta artmakla birlikte, son sınıftaki adaylar lehine farklılaşması üçüncü ve son sınıfta yapılan okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamaları ile mesleğe daha çok ısınmalarından ve artık bu mesleği yapmak üzere mezun olacaklarını düşünerek mesleği daha çok benimsemiş olmalarından kaynaklanmış olabilir.

Ancak bu sonuç, yapılan diğer araştırma sonuçları (Akpınar, Yıldız ve Ergin, 2006; Aydın, 1993; Pehlivan Baykara, 2008; Şen, 2006; Üstüner, Demirtaş ve Cömert, 2009) ile tutarlılık göstermemektedir

Çakır 2005 ve Buluç 2002 çalışmalarında sınıf düzeyi farklılığının mesleğe yönelik tutumda önemli bir etken olmadığı yönünde bulgular ortaya koymuşlardır. Terzi ve Tezci (2007) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin mesleğe yönelik tutum puanlarının 1. sınıfta yüksek olduğunu bunun bilinçli bir meslek seçiminde olduklarını gösterdiğini ifade etmişlerdir. Bu seçimde öğrencilerin mesleğe ilişkin olumlu uygulamalarının yanı sıra diğer etkenlerinde önemli bir rol oynadığını düşündürmektedir. Yapılan bazı araştırma sonuçları da (İşmen, Esra ve Yıldız, 2005; Aslan Koksal ve Akyol, 2006) öğrencilerin mesleğe yönelik tutumlarında aile etkisinin de önemli olduğunu göstermektedir

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun olumlu olması, mesleki ve kişisel nitelikli öğretmen olmanın ön koşulu olarak değerlendirilebilir. Öğretmen, öğrencilerine ve çevresindeki insanlara kazandıracağı ve becerilerle kaliteli insan gücü ihtiyacının karşılanmasına dolayısıyla ülke kalkınmasına önemli katkılar sağlamaktadır. Bu nedenle erken yaşlardan itibaren öğrencilerin kişilik, fiziki ve sportif özelliklerine uygun mesleklerin belirlenerek gerekli yönlendirilmenin yapılması faydalı olacaktır ve bu sonuçlara bağlı olarak daha da genellenebilir sonuçlara ulaşabilmek için araştırmanın farklı üniversiteleri de kapsayacak düzeyde yapılması yararlı olacaktır. Öğrencilerin mezun oldukları lise türü, öğrencilerin ailelerinde öğretmen olup olmaması durumu, öğrencilerin öğretmenlik deneyimi olup olmaması gibi değişkenlerin de incelenmesi ile çalışmalardaki ilişkilerin detaylandırılması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- AKGÜN, F. ve ÖZGÜR, H. (2014). "Examination of The Anxiety Levels and Attitudes of The Information Technology Pre-service Teachers Towards The Teaching Profession/Bilişim Teknolojileri Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile Mesleki Kaygıların İncelenmesi", *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, S. 10(5), ss.1206-1223.
- AKPINAR, E., YILDIZ, ve E., ERGİN. Ö. (2006). "Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 56-62.
- ALİM, M. ve BEKDEMİR, Ü. (2006). "Coğrafya Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", *Milli Eğitim Dergisi*. 35(172), 263-275.
- ASLAN, D. ve KÖKSALAKYOL A. (2006). "Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve Mesleki Benlik Saygılarının İncelenmesi", *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.15(2), ss.51-60.
- AŞKAR, P. ve ERDEM, M. (1987). "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği", *Çağdas Eğitim*, S.121, ss.8-1.

- AYDIN, O. (1993). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Psikolojik İhtiyaçları ile Öğretmenlik Tutumları Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- AYIK, A. ve ATAŞ, Ö. (2014). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Öğretme Motivasyonları Arasındaki İlişki". *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, S.4(1), ss.25-43.
- BALCI, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- BAŞÇİFTÇİ, F., YANPINAR, O. ve ERGÜL, M. (2011). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Selçuk Üniversitesi Örneği, *International Educational Technology Conference "IETC"*, 25-27 Mayıs 2011, İstanbul.
- BULUÇ, B. (2002). "Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Sertifikası Programlarına Yönelik Tutumları", *Toplumsal Düşünce Dergisi*, S. 3(5), ss.41-48.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*,. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- CAMADAN, F. ve DUYSAK, A. (2010). "Farklı Programlardaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması: Rize Üniversitesi Örneği", *International Conference on New Trends in Education and Their Implications (Kongre Kitabı içinde)*, ISBN: 978 605 364 104 9, Antalya, 11-13 November, 2010, ss.774-779.
- COHEN, L., MANİON, L. ve MORRISON, K. (2005). *Research Methods in Education*, (5th Ed.), London: Routledge Falmer.
- ÇAKIR, Ö. (2005). "Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı ve Eğitim Fakülteleri İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Mesleğe Yönelik Tutumları ve Mesleki Yeterlik Algıları", *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 6 (9), ss.27-42.
- ÇAPA, Y. ve ÇİL, N. (2000). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi", *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 18, ss.69-73.
- CİNPOLAT, T., ALINCAK, F. ve ABAKAY, U. (2016). "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi", *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, S.1(1). ss.38-47.
- COŞKUN, M. K. (2011). "Din Kültürü Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları: İlahiyat-Eğitim DKAB Karşılaştırması", *EKEV Akademi Dergisi*, S.15 (48), ss.269- 279.
- ERDEM, A.R. ve ANILAN, H. (2000). "PAÜ Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları", *PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.7 (özel sayı), ss.144-148.
- ERDEM, A. R., GEZER, K. ve ÇOKADAR, H. (2005). "Ortaöğretim Fen-Matematik ve Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları", *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. 28-30 Eylül 2005, Kongre Kitabı I. Cilt*, ss.471-477, Denizli.
- HACİÖMEROĞLU, G. ve ŞAHİN TAŞKIN, Ç. (2010). "Fen bilgisi Öğretmenliği ve Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları (OFMA) Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları", *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.11(1), ss.77-90.
- İŞMEN, A. E. ve YILDIZ, S.A. (2005). "Öğretmenliğe İlişkin Tutumların Özgeçicilik ve Atılganlık Düzeyleri Açısından İncelenmesi", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, S.11(42), ss.151-166.
- KAĞITÇIBAŞI, Ç. (2010). *Günümüzde insanlar ve insanlar: Sosyal Psikolojiye Giriş*, İstanbul: Evrim Yayınları.
- KARATEKİN, K., MEREY, Z., ve KEÇE, M. (2015). "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.12(1), ss.70-96.
- KARTAL, S. (2009). "Tezsiz Yüksek Lisans Programlarına Devam Eden Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 28, ss.223 -239.
- KAYA, A. ve Büyükkasap, E. (2005). "Fizik Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Profilleri, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Endişeleri: Erzurum Örneği". *Kastamonu Eğitim Dergisi*, S.13(2), ss.367-380.
- KİMTER, N. (2016). "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, S.8/KİŞ, 29, ss.162-201.
- KOCAARSLAN, M. (2014). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi", *E-AJI (Asian Journal of Instruction)*, S. 2(1).ss. 46-55.
- KÖĞÇE, D., AYDIN, M. ve YILDIZ, C. (2010). "Freshman and senior re-service Mathematics Teachers" Attitudes Toward Teaching Profession", *The International Journal of Research in Teacher Education*, S. 2(1), ss.2-18.
- MEMİŞOĞLU, S. P. (2006). *Nasıl Bir Öğretmen. Orta Öğretime Yeniden Yapılanma Sempozyumu, 20-22 Aralık 2004 Bildiriler Kitabı*, 334-338, Ankara: MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- ORAL, B. (2004). "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları", *Eğitim Araştırmaları*, S.4(15), ss.88-98.
- ÖZBEN, Ş. (2010). "Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi", *DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.1, ss.37-43.
- ÖZKAN, H. H. (2012). "Öğretmenlik Formasyon Programındaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (SDÜ Örneği)", *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.13 (2), ss.29-48.
- PEHLİVAN BAYKARA, K. (2008). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyo-kültürel Özellikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Çalışma", *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 4(2), ss.151-168.
- PEKTAŞ, M. ve KAMER, T. (2011). "Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (4), 892-850.

- SANDIKÇI, M. ve ÖNCÜ, E. (2013). "Beden Eğitimi Öğretmen Adayları ile Diğer Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnançları ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması", *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, S.4(1), ss.135-151.
- SAYIN, S. (2005), "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumları ve Mesleki Benlik Saygılarının İncelenmesi", *Eğitim Araştırmaları*, S.5(19), ss.271-282.
- SÜRAL, S.(2013). *İlköğretimde Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretme Stilleri, Sınıf Yönetim Yaklaşımları ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri ABD, Aydın, 14-16.
- ŞEN, B. (2006). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Tutumları ile Öğrenme ve Ders Çalışma Stratejileri Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- ŞENEL, H. G., DEMİR, İ., SERTELİN, Ç., KILIÇARSLAN, A. ve KÖKSAL, A. (2004). "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki", *Eğitim Araştırmaları*, S.15(4), ss.99-109.
- TANEL, R., ŞENGÖREN, S.K. ve TANE L. Z. (2007), "Fizik Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.2 (22), ss.1-9.
- TERZİ, A. R. ve TEZCİ, E. (2007). "Necati Bey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. S.13(52), ss.593-614.
- ÜSTÜNER, M. (2006). "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, S.12(45), ss.109- 127.
- ÜSTÜNER, M., DEMİRTAŞ, H. ve CÖMERT, M. (2009). "Öğretmen Adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Örneği)", *Eğitim ve Bilim*, S.34(151), ss.140-155.
- WALKER, R. J. (2013). *12 characteristics of an effective teacher*, Morrisville, NC: Lulu Publishing.
- YAŞAR-EKİCİ, F. (2015). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi örneği)", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi [The Journal of International Social Research]*, S.7(35), ss.658-665.
- YETİM, A. A. ve GÖKTAŞ, Z. (2004). "Öğretmenin Mesleki ve Kişisel Nitelikleri", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, S.12(2), ss.541-550.